Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 12 | Gorica - 25. marca 1954 - Trst | Izhaja vsak četrtek

Francija in evropska obrambna skupnost

Francija je glede evropske obrambne skupnosti še vedno razdvojena. To se je pokazalo tudi na zadnjem izrednem kongresu radikalne stranke, ki sodeluje pri sedanji francoski vladi, a ki ni glede evropske obrambne skupnosti zavzela do sedaj nobenega končnega stališča.

Izredni kongres je to razdvojenost radikalne stranke še bolj potrdil. Resolucija, ki so jo izdali ob koncu kongresa, je zelo vodêna in splošna ter pravi, da radikalna stranka odobrava politiko miru, do katerega pa da ne more priti brez splošne, istočasne in kontrolirane razorožitve. Izjava odobrava sicer evropsko obrambno skupnost, a zahteva obenem izpolnitev cele vrste pogojev glede Posarja, odobritve dodatnih protokolov, sprejetja skupne evropske politične oblasti ter omejitve policijskih čet pri vseh državah, ki so članice evropske obrambne skupnosti.

Med glavnimi nasprotniki evropske obrambne skupnosti sta voditelj radikalne stranke Edvard Herriot in bivši ministrski predsednik Daladier, ki sta na zadnjem radikalnem kongresu imela precej važno besedo. Herriot se je o evropski obrambni skupnosti takole izrazil: »Sem sicer pristaš Evrope, toda ne one Evrope, ki nam jo predlagajo.« Herriot je tudi protestiral zoper pritisk, ki se izvaja na Francijo, da bi potrdila evropsko obrambno skupnost. Predlagal je tudi, da je treba natančneje preštudirati sovjetski predlog o varnostnem paktu, ki ga je predlagal Molotov na berlinski konferenci.

Zoper potrditev evropske obrambne skupnosti je nastopil na radikalnem kongresu tudi predvojni ministrski predsednik Daladier.

Daladieru je odgovoril bivši ministrski predsednik in velik zagovornik evropske skupnosti Renè Mayer, ki je med drugim poudaril, da Amerika že organizira periferično obrambo za slučaj, ako bi evropska obrambna skupnost ne bila potrjena. To pomeni, da bodo Združene države umaknile svoje obrambne položaje v Španijo, severno Afriko in na Bližnji in Srednji vzhod ter prepustile Zapadno Evropo na milost in nemilost Sovjetski zvezi. Poleg tega bi pomenilo neuresničenje evropske obrambne zveze nevarnost za obstoj atlantske zveze, kajti boj Sovjetske zveze je naperjen bolj zoper atlantsko zvezo kot zoper evropsko obrambno zvezo. Vsa ta dejstva, posebno pa dejstvo, da ni mogoče najti za Nemčijo in za njeno oborožitev boljše rešitve kot to, da se vključi v evropsko obrambno zvezo, dokazuje, je rekel Renè Mayer, da je prišel čas, da zarežemo v ta tvor in razčistimo sedanji položaj.

Toda zaradi nasprotujočih si mnenj ni zavzel radikalni kongres o evropski obrambni skupnosti nobenega odločnega stališča. Zborovalci so se sporazumeli za neko jalovo kompromisno resolucijo, ki je veren izraz strankine razdvojenosti glede evropske obrambne skupnosti.

Edina stranka, ki se za evropsko obrambno skupnost najbolj bori, je stranka francoskega ljudskega gibanja (krščanske demokracije). Druge stranke so v tem oziru več ali manj razdvojene, razen komunistov, ki so evropski skupnosti iz razumljivih vzrokov popolnoma nasprotni.

Zanimive so bile v tem oziru volitve, ki so se vršile 14. marca v seinskem in oiseškem departmaju (provinci). Pri teh volitvah, ki so se vršile v znamenju boja za evropsko obrambno skupnost in proti njej, je zmagala zastopnica krščanske demokracije in vneta pristašinja evropske skupnosti, gospa Peyrolles, proti kandidatu komunistične stranke in glavnemu uredniku komunističnega dnevnika »Humanitè«, Andreju Stilu. To zmago smatrajo mnogi kot dokaz, da je francosko ljudstvo bolj naklonjeno evropski skupnosti kakor njegovi voditelji.

Združene države so dale zadnje čase razumeti, da bo v slučaju, ako ne bo Francija dala definitivnega odgovora glede svojega stališča o evropski obrambni skupnosti do časa, ko bo ameriški kongres razpravljal o novem proračunu, nastal zelo zavozlan položaj. Francoski zunanji minister Bidault je bil namreč zagotovil ameriškemu zunanjemu ministru Dullesu, da bo francoski parlament razpravljal o evropski obrambni skupnosti še pred začetkom ženevske konference (26. aprila). Francoski ministrski predsednik Laniel je baje pripravljen pričeti to razpravo, toda desni del vladne koalicije grozi, da bo izstopil v tem slučaju iz vlade ter povzročil vladno krizo.

Posledice atomske bombe

Dne 1. marca so Združene države razstrelile na Bikinih (Maršalsko otočje) eno svojih najhujših vodikovih bomb. Ameriški tednik »Time« je prinesel nekaj podrobnosti o tej razstrelitvi ter trdil med drugim, da je bila sila te bombe petstokrat večja od one navadne (uranijeve) bombe, ki so jo vrgli Amerikanci pred skoro devetimi leti na Hirošimo. Učinkovitost sedanje bombe je bila baje tako močna, da je presenetila celo atomske izvedence, ki so izvedli njeno razstrelitev.

Da niso atomski znanstveniki pričakovali tako hudih učinkov te bombe, je razvidno iz dejstva, da so začrtali preozke meje nevarnega ozemlja, katerega bi se morale vse ladje izogibati zaradi smrtnonevarnega atomskega izžarevanja, ki nastane pri vsaki atomski eksploziji. In tako se je zgodilo, da se je neka japonska ribiška ladja, ki se je nahajala ob času eksplozije kakih 130 km vzhodno od Bikinov, vrnila domov z nevarno bolnim moštvom. Mornarji te ladje so pripovedovali, da je sedem ur po razstrelitvi začel padati na ladjo in na njeno moštvo gorak, radioaktiven pepel, kar je povzročilo 23 mornarjem težke opekline in rdeče kožne lise.

Toda to še ni vse, zakaj tudi ribe, ki jih je bila ladja pripeljala, so bile radioaktivne in smrtonosne za vse tiste, ki bi ostali več ur v njihovi bližini. Radioaktivnost in s tem tudi nevarnost teh rib so dognali s pomočjo Geigerjevih števcev, ki so v stanu zaznamovati tudi najmanjšo stopnjo radioaktivnosti kakega predmeta. Zaradi nevarnosti, ki bi nastala lahko za prebivalce, so japonske oblasti zaplenile vse ribe, ki jih je pripeljala omenjena ladja, a to se je zgodilo šele potem, ko so ljudje del teh radioaktivnih rib že pokupili in zaužili. Zaradi tega je nastalo med ljudstvom veliko vznemirjenje, posebno ker trdijo zdravniki, da bi uživanje radioaktivnih rib povzročilo lahko raka in druge želodčne tvore.

Od 23 ribičev, ki so bili okuženi od atomskega izžarevanja, so bili le trije težko prizadeti, medtem ko so čutili ostali hude bolečine po raznih delih telesa. Oblasti so dale baje sežgati vso obleko ribičev ter sklenile potopiti omenjeno ladjo. Poleg tega so dale pregledati z Geigerjevimi števci ves japonski ribji trg ter priporočile ljudem, da naj opustijo za nekaj časa ribjo hrano ter naj zaužívajo medtem jajca in drugo meso.

Razstrelitev zadnje vodikove bombe je imela tudi majhne diplomatske posledice. Japonska vlada je pooblastila namreč svojega poslanika v Washingtonu, naj protestira pri ameriški vladi, ker ni opozorila pravočasno na nevarnost zadnje atomske eksplozije, oziroma ni bila razširila cone, katere bi se morale ladje izogniti. Toda o kaki krivdi ameriških oblasti ne more biti govora, kajti niti atomski izvedenci niso slutili, da bo imela razstrelitev zadnje vodikove bombe tako silovite posledice. Vendar je ameriška vlada sporočila Japonski, da bo poravnala vso škodo.

Tuje priče o jugoslovanski verski svobodi

Znana revija ital. katoličanov »Civiltà Cattolica« je prinesla daljše poročilo o nasilju zoper hrvatske škofe v Jugoslaviji. Ta članek je ponatisnil tudi vatikanski list »L'Osservatore Romano« dne 17. marca. Od tu smo posneli tudi naslednje misli.

Mnogi so na Zapadu, ki verujejo v krilatico o svobodi vesti, ki baje vlada v Jugoslaviji. Temu se protivijo predvsem preganjanje in vsakovrstno nasilje, kateremu so bili in so še izpostavljeni člani katoliškega episkopata v Jugoslaviji. Toda bolj kot v barbarskih napadih z gorjačo in kamenjem, bolj kot v preliti krvi in v ječah ter celo v umorih, moramo iskati preganjanje v satanski zaroti, da se iztrže vera predvsem iz src mladine in da se ta slednja upijani z naukom, ki zanika Boga in krščanstvo. Šolske knjige, učitelji, radio, tisk, organizacije, sestanki, grožnje, kazni, vse služi v boju zoper vero, dočim tej slednji ni dovoljena nobena obramba. In to je še težje nego udarci, ki jih morajo trpeti škofje. Danes je zadnje zatočišče tako zatirane verske svobode v območju cerkva. Toda tudi ti kraji bi se morali po nekomunističnih računih nekoč zrušiti, ko ne bo več duhovnikov, saj se stavi tisoč ovir mladim fantom na poti do altarja. Toda ta pot, čeprav je sigurna, se zdi jugoslovanskim mogotcem predolga; zato se hočejo rešiti duhovščine na hitrejši način. Komunizem hoče pridobiti duhovščino zase, ali ji vsaj nadeti nagobčnik s pomočjo organizacij »ljudskih duhovnikov«, ki so le sredstvo politike in same ideologije vladajoče partije. Ker se pa v večini primerov duhovniki temu upirajo, jim grozi novo nasilje v izvrševanju njih službe. In to novo nasilje, pravi dalje omenjeni članek, je obtožba o sodelovanju z okupatorjem ali celo s kominformom. Vse jim pride prav, samo da obrekujejo in jemljejo ugled duhovščine in posebno še škofov.

Tu, pravi omenjeni list, je drugi vzrok mučeniškega trpljenja jugoslovanskih škofov, namreč krivične obtožbe, da so nasprotniki ljudstva in njegovega blagostanja, sužnji in podpiratelji narodnih sovražnikov, hlapci Vatikana, katerega prikazujejo kot sedež reakcije in sovražnikov zoper novo republiko bodisi na socialnem polju bodisi na narodnem zaradi zvez, ki jih Vatikan ima z Italijo.

Pred takimi dejstvi je pač nesmiselno govoriti o verski svobodi v Jugoslaviji, zato, ker so cerkve polne, ko je pa vera izgnana iz vsega javnega življenja in se mora krvavo boriti za svojo svobodo v notranjosti svetišč pod vodstvom svojih zasmehovanju in obrekovanju izročenih škofov in duhovnikov.

*

K pričevanju zgoraj omenjenih uglednih listov nimamo kaj dodati kot samo to, da se nam čudno zdi, kako da so na Tržaškem in Goriškem ljudje, ki se priznavajo za katoličane in Slovence in obsojajo naš časopis zato, ker je tu in tam povedal kako resnično besedo o verskem preganjanju v Jugoslaviji ter zapisal tudi kako upravičeno besedo na račun onih duhovniških organizacij, ki so po besedah članka v »Osserv. Romano« »orodje politike in celo same ideologije vladajoče stranke« (to je komunizma). Ne razumemo, zakaj naj bi »KG« s takim svojim pisanjem zaslužil grajo nekaterih »odličnih katolikov«, kot sami o sebi trdijo. Nam se vse zdi, da so taki katoličani, pa naj se tega zavedajo ali ne, le orodje v rokah v Jugoslaviji vladajoče komunistične stranke, s katerim izvaja ta svoje načrte tudi v onih krogih med Slovenci v zamejstvu, kamor sicer njena mogočna UDBA ne sega. Zato naj si le izprašajo vest taki »levičarski katoličani«, ali je res tako ali ni.

Nastop proti komunistom v Italiji

Vse kaže, da bo novi italijanski ministrski predsednik Scelba stopil italijanskim totalitarnim strankam, posebno pa komunistom, precej trdo na prste. In to bo storil, ne da bi dal izglasovati kake posebne zakone, ampak samo na podlagi sedanje ustave in obstoječih postav.

V vseh demokratičnih državah uživajo komunisti in njim podobni totalitarci iste pravice kot ostali državljani. To bi bilo povsem na mestu, ako bi komunisti te svobode in prostosti ne zlorabljali v lastno korist. Znano pa je, da komunisti to svobodo izrabljajo v to, da izpodkopujejo demokratični režim ter stalno strahujejo pristaše ostalih strank. To se vrši po mnogih demokratičnih državah in vrši se že mnogo let tudi v Italiji.

Italijanske demokratične stranke, ki so že od leta 1948 stalno na vladi, so dosedaj mirno gledale, kako so komunisti in njihovi prijatelji strahovali njihove pristaše ter jim grozili z maščevanjem, ko pridejo oni na vlado. In tako se je našlo vse polno ljudi, ki so se teh gроženj ustrašili ter poskušali iti komunistom v vseh ozirih na roko. Mnogi demokrati so zatajili celo svoje lastno prepričanje ter se vpisali v komunistično stranko iz čisto enostavnega stališča, da jim tak vpis v komunistično stranko v demokratični državi ne more škodovati, medtem ko si z vpisom v komunistično stranko zavarujejo svoj hrbet za slučaj, ako bi prišli komunisti na vlado. Tako sebično računanje je seveda popolnoma zgrešeno ter se utegne vsem tem ljudem krvavo maščevati, kajti komunizem tudi njim ne bo prizanesel, razen če se mu z dušo in telesom popolnoma zapišejo.

Zloraba demokratičnih svoboščin in strahovanje od strani komunistov je nedvomno eden izmed vzrokov, da ima komunizem toliko pristašev v Italiji in da uživa celo večje ugodnosti in prednosti, kot jih imajo pristaši demokratičnih strank.

Tako je znano, da je kakih tisoč državnih uradnikov, ki so plačani od države, pa ne opravljajo svojih uradniških dolžnosti, ampak sedijo po raznih komunističnih društvih in drugih organizacijah ter rujejo zoper lastno državo.

Znano je tudi, da so zasedli komunisti po zadnji vojni celo vrsto ustanov in poslopij, ki so pripadale prej fašistični organizaciji »GIL«. Premoženje te organizacije in drugih fašističnih ustanov obsega baje 276 kolonij, 384 telovadnih vežbališč, 71 športnih igrišč ter 53 raznih drugih poslopij, od katerih je prišlo državi le malo v roke, medtem ko so vsa ostala poslopja v rokah levičarskih strank.

Tudi zunanja trgovina s komunističnimi državami je več ali manj v rokah komunističnih podjetij in družb, kar prinaša komunističnim strankam velikanske dobičke, da potem tem laže izpodkopujejo temelje demokracije.

Isto velja glede kina, pri katerih imajo komunisti in njihovi prijatelji skoro izključen monopol. Ali ni žalostno, da je od 14 filmskih režiserjev osem izmed njih povezanih s komunisti in da so štirje med njimi vpisani celo v komunistično stranko? In približno isto razmerje je tudi pri scenografih in filmskih produktorjih, katerim nakazuje država izdatne podpore.

O vseh teh stvareh je poročal ministrski predsednik pretekli teden pri seji vlade in upamo, da ne bo ostalo samo pri besedah, ampak da bo nova vlada tudi v resnici napravila konec vsem komunističnim predpravicam in vsakemu zlorabljanju demokratičnih svoboščin s strani totalitarnih strank na škodo prave demokracije in njenih pristašev.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 28. MARCA OB 9.30 DR. JOŽE PREŠEREN O SVETEM OČETU PIJU XII.

Boji v Indokini

V Indokini se vršijo že od 12. marca dalje hudi boji za važno postojanko Dien Bien Phu. Komunistične Hočiminhove čete so navalile na to postojanko z velikimi vojaškimi silami ter zavzele že nekaj važnih položajev. Francosko letalstvo obstreljuje neprenehoma sovražnika ter ga obsiplje z vžigalnimi, tako zvanimi napalskimi bombami. Pri tem je padlo že na tisoče vietminhovih partizanov, pa tudi francoske čete so utrpele pri teh bojih hude izgube. Kako se bo ta boj končal, ni mogoče naprej povedati, kljub temu lahko rečemo, da bi padec te utrjene postojanke pomenil za Francijo ne samo težak vojaški, ampak tudi občuten moralni udarec. Hočiminhu, poveljniku indokitajskih komunistov gre očividno za to, da bi še pred zasedanjem ženevske konference (26. aprila) dosegel kak večji vojaški uspeh ter si s tem izboljšal svoje stališče pri razpravljanju o indokitajskem vprašanju.

Dvojni obraz komunizma proti veri

Dennis Bardens, znani neodvisni časnikar v Londonu, urednik BBC televizijske oddaje »Panorama«, je napisal naslednji članek, ki ga prinašamo.

V skoraj vsaki zahodni deželi je še vedno nekaj ljudi, ki verujejo, da je komunizem samo neka politična filozofija, ki je popolnoma združljiva s krščanstvom. Ti dobro misleči ljudje, (ki niso vedno komunisti), lahkoverno vidijo v komunističnih deželah in sistemih samo najboljše, večino svojih idej pa črpajo nevede iz propagande, ki jo trosijo komunistične stranke zapadnih dežel.

IZVEN Sovjetske zveze in njenih satelitskih držav komunisti kaj radi trdijo, da njihov nauk ni nasproten veri. ZNOTRAJ komunističnega bloka pa prepovedujejo verouk, se vmešavajo v funkcije Cerkve in njeno socialno delo, odpuščajo in zapirajo neodvisno misleče duhovnike, na njihova mesta pa nameščajo od države imenovane duhovnike, ki se jim udinjajo. Vse to pod pretvezo strpnosti, s katero hočejo zakriti istočasno preganjanje in tako zbegati ljudstvo.

V nedavnem članku o protiverskem pouku v šolah izjavlja N. Daraj, učitelj zgodovine na neki moskovski srednji šoli: »Marksistično stališče do vere zahteva, da se otrokom predoči, a) da je vera stranski produkt materialnih prilik; b) da sta vera in Cerkev reakcionarna, da sta se vedno protivila vsakemu napredku in sta nezdružljiva s komunističnimi nauki; in c) da sta vera in znanost nezdružljiva.« Komunizem se ni nikoli oddaljil od materializma Marxa, ki je v svojem »Kapitalu« izjavil: »Vsemogočnost Boga ni ničesar drugega kot fantastičen odsev nemožnosti človeka pred naravo in pred gospodarskimi prilikami, ki jih je ustvaril sam.«

Od tu izvirajo vsa neprestana preganjanja Cerkve v vseh komunističnih deželah in sistematično prežemanje mladine z ateističnimi idejami. Od tod navodila mladini v »Komsomolskaji Pravdi«: »Partija ne more biti nevtralna glede vere in potrebna je protiverska propaganda proti vsem verskim predsodkom«; in nadalje: »Mladenič ne more postati dober komunist, ako ni prost vsakega verskega prepričanja.«

Propagandisti v komunističnih deželah pa govorijo popolnoma drugače, kadar naj njihove besede podprejo komuniste in sopotnike na Zahodu. Tako je na primer češki minister za zdravstvo Plojhar izjavil na duhovniški konferenci: »Mi ne trdimo, da bi si morali komunizem, socializem in krščanstvo stalno drug drugemu nasprotovati...«

V Angliji je znani canterburyjski dekan dr. Hewlett Johnson izjavil, da »je dolžnost krščanskih duhovnikov, da sodelujejo pri gradnji socialno pravične države, ki veruje v bratstvo in skupno varnost vseh ljudi dobre volje in to vseh barv, ver in ras.« Zdi se, da je ta »rdeči dekan« tudi nasedel in sprejel samo za izvoz določeni komunistični izrek, da je komunizem združljiv s krščanstvom. Komunistična dvojna taktika proti krščanstvu je prav enaka glede katoliške Cerkve, raznih protestantovskih in pravoslavnih cerkva kot tudi glede drugih krščanskih ločin.

Vendar ne kaže komunizem samo proti krščanstvu dveh obrazov. Podobno dvolično taktiko — v ustih proglašanje verske svobode, v dejanjih pa neprestano preganjanje — uporablja tudi proti vsem drugim veram.

Tako na primer so pred kratkim poročali časopisi, da sta po večletnem odmoru dve manjši skupini mohamedancev iz Rusije prišli v Meko in Medino ter se čez mesec dni spet vrnili v Sovjetsko zvezo. V obeh skupinah so bili skrbno izbrani ljudje, vsi ti »romarji« so se v preteklosti izrekli za komunizem in podajali izjave v prid komunistične kampanje »miru«.

Njihovo potovanje ni bilo zato nikaka koncesija mohamedancem Sovjetske zveze, ampak le poskus, da se napravi ugoden vtis na mohamedance Srednjega vzhoda. Ti romarji so celo obiskali egiptovskega velikega muftija, ki je nekaj tednov prej izjavil: »Stara in nova Rusija sta bili vedno sovražni mohamedancem in islamu. Mohamedance v Sovjetski zvezi morijo prav tako kot kristjane, pošiljajo jih prav tako v Sibirijo, plenijo njihovo premoženje in jim odrekajo svobodo izvrševanju verskega kulta.«

Zatiranje islama v Sovjetski zvezi je najbolj razvidno iz dejstva, da je bilo v carski Rusiji 7.000 mošej, pod komunizmom se je pa to število znižalo na tisoč. Zdi se, da so 6.000 mošej porušili. In Radio Moskva je emfatično izjavil: »Koran odobruje izkoriščanje človeka po človeku... Lenin je izjavil, da so Alahove besede opravičilo reakcije.«

Vse to je v čudnem nasprotju z izjavami sovjetskih romarjev: »Med našimi razgovori smo pripovedovali o verskem življenju pod Sovjeti in o popolni svobodi vseh ver in tudi islama v Sovjetski zvezi.« In še bolj čudna je njihova izjava, da so »... globoko poznavanje korana, ki so ga pokazali romarji iz sovjetskih dežel, primerno priznali njihovi učeni poslušalci.« To je pa le nekoliko preveč tudi za najbolj lahkovernega vernika: globoko poznavanje knjige, ki jo je komunistična partija ožigosala za glasilo reakcije.

Dejstvo je, da je komunizem neizprosno nasproten vsem veram. Komunistične sopotniške izjave v prid veri so le začasne in oportunistične poteze, ki so zvito preračunane, da ustvarijo zmedo na svetovni šahovnici.

4. postna nedelja

JEZUS NASITI PET TISOČ MOŽ

Potem je odšel Jezus na ono stran Galilejskega, to je Tiberijskega morja. Šla je pa za njim velika množica, ker so videli čudeže, ki jih je delal nad bolniki. Jezus je šel na goro in tam sedel s svojimi učenci. Bila je pa blizu pasha (Velika noč), judovski praznik.

Ko tedaj Jezus povzdigne oči in vidi, da prihaja k njemu velika množica, reče Filipu: »Kje naj kupimo kruha, da bi ti jedli?« To je pa rekel, ker ga je skušal, zakaj sam je vedel, kaj bo storil. Filip mu odgovori: »Za dve sto denarjev kruha bi jim ne bilo zadosti, da bi vsak le kaj malega dobil. »Eden izmed njegovih učencev, Andrej, brat Simona Petra, mu reče: »Tukaj je deček, ki ima pet ječmenovih hlebov in dve ribi, a kaj je to za toliko ljudi?« Jezus pravi: »Velite ljudem sesti.« Bilo pa je mnogo trave na onem kraju. Posedli so torej možje, kakih pet tisoč po številu. Tedaj je Jezus vzel hlebe, se Očetu zahvalil in jih razdelil med sedeče; prav tako tudi rib, kolikor so hoteli. Ko so se pa nasitili, je rekel svojim učencem: »Poberite kosce, ki so ostali, da se kaj ne konča.« Pobrali so torej in napolnili dvanajst košev — s kosci, ki so od petih ječmenovih hlebov ostali njim, ki so jedli. Ko so torej ljudje videli čudež, ki ga je storil, so govorili: »Ta je zares prerok, ki mora na svet priti.« Ker je tedaj Jezus spoznal, da hočejo priti in ga po sili vzeti, da bi ga postavili za kralja, se je spet sam umaknil na goro (Jan. 6, 1-15).

*

Jezus se je umaknil v samoto, da bi se odpočil po trudapolnem delu in da bi lahko v samoti molil. Komaj pa so množice zvedele, kje je Gospod, so šle za njim v puščavo, ne da bi kdo pomislil na to, da tam ne bo mogoče dobiti kruha. Kakor vedno je tudi tokrat Gospod učil ljudi in svoj nauk je potrdil s čudeži, saj pravi evangelist, da je Gospod ozdravil bolnike.

Vendar je bilo treba misliti tudi na telesno hrano, ljudje so namreč proti večeru postali lačni. Gospod je zato vprašal Filipa: »Kje naj kupimo kruha, da bodo ti jedli?« Seveda je Jezus postavil to vprašanje samo zato, da bi preizkusil vero svojih učencev, saj sam je tako vedel, kaj bo storil. Kakor je razvidno iz evangeljskih besed, se apostoli niso ob tej priliki najbolje izkazali. Toliko čudežev so že videli, še isti dan je Gospod čudežno ozdravil bolnike, apostolom pa niti na misel ni prišlo, da bi zaupali v Gospodovo božjo moč, ampak so se izgovarjali, kakor da bi še nikoli nobenega čudeža ne videli: »Tukaj je deček, ki ima pet ječmenovih hlebov in dve ribi, a kaj je to za toliko ljudi?«

Gospod je dobro vedel, da tokrat ni šlo za to, da bi zadostil radovednosti hudobnega duha, kateri ga je nekoč prigovarjal, naj si napravi iz kamenja kruh. Nasprotno je bilo treba pomagati ubogemu ljudstvu, ki je zaradi Gospoda in njegovega nauka prišlo v puščavo in ga poslušalo ves dan. Zato je tudi Gospod napravil veliki čudež, o katerem smo brali v evangeliju.

Gospod nas zopet uči, da tistim, ki mu zvesto sledijo, ne bodo manjkale telesne ali tvarne dobrine. Kdor išče božje kraljestvo in njegove pravice, temu bo tudi vse ostalo navrženo. Vzemimo si tudi mi k srcu nauk Jezusov in hodimo za njim z večjim zaupanjem kakor doslej in bodimo prepričani, da nas bo Gospod bogato obdaril s svojimi duhovnimi darovi in tudi to nam bo podelil, kar nam je potrebno za naše telesno življenje.

Posledice razporoke v Jugoslaviji

»Ljudska oblast« je vsepovsod, kjer je prišla na oblast, vpeljala civilni zakon in s tem v zvezi tudi razporoko. To se je zgodilo v Jugoslaviji že takoj s prvo ustavo po letu 1945. Prepričani so bili, da je nerazvezljivost zakona znak reakcije in da bo z razporoko avtomatično prišel raj v komunistične družine. Sedaj ni še deset let, odkar so vpeljali razporoko in že slišimo ter beremo grenke ugotovitve o žalostnih posledicah, ki jih prinaša s sabo razporoka. O tem prinaša »Slov. poročevalec« z dne 14. marca tudi naslednje ugotovitve:

1. Razporoke civilnih zakonov se množe iz leta v leto in začenjajo delati preglavice. Leta 1952 je imelo okrožno sodišče v Ljubljani v drugi polovici leta od vseh civilnih zadev 68% samo razveznih in to število je v letu 1953 zrastlo na 90%. Od teh je bil v 56% primerih zakon tudi razvezan. Časopis sicer ne pove številk, toda že iz odstotkov samih lahko sklepamo, da so te številke porazne za mesto kot je Ljubljana, ki do leta 1945 skoro ni poznala razvezanih zakonov.

2. Velika večina razvezanih zakonov je onih, ki so bili sklenjeni po vojni. To se pravi, da mladina vzgojena po marksističnem nauku nima onega čuta za družinsko skupnost, kot so ga imele prejšnje generacije, ki so bile vzgojene v območju krščanskih načel. Zgled za to imamo tudi že pri nas, saj je bila v preteklem tednu na goriškem sodišču razprava zaradi bigamije (dvoženstva) proti nekemu fantu s Peči pri Mirnu. Fant se je civilno poročil in imel otroka v Sloveniji; nato se je žene navelčal, prišel domov in tu v Italiji sklenil nov zakon z dekletom iz Sovodenj, menda ne da bi prej dosegel razporoko s prejšnjo ženo v Celju. Valovi novih »naprednih naukov« pljuskajo torej tudi že sem čez.

3. Razveza zakonov je postala že družbena bolezen, ki jo je treba vsaj zajeziti, če že ne ozdraviti, pravi »Poročevalec«. Kako naivno priznanje! V manj kot desetih letih se je po zaslugi socialistične družbe, ki je postavila zakonski zvezi povsem nove temelje, tako družbene kakor moralne in pravne, zarodila nova bolezen, ki resno ogroža življenje naroda. Tisoč tri sto let je slovenski narod živel po krščanskih načelih in ni poznal te bolezni, sedaj se je v desetih letih tako razpasla, da so že komunisti sami zaskrbljeni in bi bolezen radi zajezili, ker je ne marajo odpraviti, da se ne vrnejo v »mračnjaštvo krščanstva«.

4. Res, Bog je tudi naše komuniste udaril s slepoto, toda na žalost je narod, je ljudstvo, ki zaradi njih zablod največ trpi. Tako je tudi glede razporok. Hvalili so se, da bodo žensko osvobodili spon in okov, v katere jo je vkovalo krščanstvo, otrokom bodo dali novo boljšo vzgojo in bodočnost. In sedaj? Isti »Poročevalec« priznava: »Družbeno zlo ni v razvezovanju zakonskih skupnosti, pač pa v njih posledicah: v usodi nepreskrbljenih in zanemarjenih otrok, v usodi razvezanih žena, ki so brez poklica vržene na cesto.« Kje je torej po komunistih opevana in obljubljana boljša usoda žene? — Tako je vedno, kadar se ne spoštujejo božji zakoni.

Poslušajte versko uro na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

2000 pevcev na kongresu

V Linzu v Avstriji bodo 2. maja praznovali marijanski kongres. Na kongresu bodo sodelovali vsi cerkveni pevci iz gornjega dela Avstrije. Prijavljenih je nad 2000 pevcev. Ta številni pevski zbor bo tudi prisoten v Rimu, ko bo proglašen blaženi Pij X. za svetnika.

Iz pisma misijonarja Kerševana

Misijonski brat Karel Kerševan, ki je zvest naročnik »KG« po zaslugi misijonskega krožka Mar. družbe v Gorici, je poslal pismo o misijonskem delu in življenju v Belgijskem Kongu. Iz tega pisma smo posneli naslednje poročilo.

Že v vse dežele je poslala Cerkev svoje zastopnike v duhovni boj. Tudi v Belgijskem Kongu gre misijonsko delo in vsa druga javna prizadevanja za vsestranski moralni kot materialni podvig domačinov svojo redno pot navzgor. Trenutno so seveda pogoji ugodni, ker ni večjih motenj ne doma ne drugje na svetovni obli.

Na osrčje te afriške celine se že marsikatere oči poželjivo ozirajo; saj se tu skrivajo prenekateri še skoro nedotaknjeni naravni zakladi. Zunanji tuji velekapital si na vso moč prizadeva najti pota in načine, da bi prišel do teh virov bogastva, ki morejo v miru služiti blagostanju človeštva, a tudi splošnemu razdejanju in smrti v tej dobi atomske energije.

Človek ima vtis, da drvi zunanja materialna civilizacija teh krajev daleč pred vzgojo duha in vere domačinov. Kajti narava, ki je nagnjena k slabemu, niti tukaj ni nikakor voljna kloniti na ukaz in le pod moralno silo stroji ne zmorejo nravno vzgajati. Edini, ki se ukvarja s takimi posli, je vprav misijonar.

V pomoč so si misijonarji v zadnjem letu vpeljali predvsem kino-predstave, deloma zvočne, kar zadeva glasbo; kajti uporaba tega ali onega jezika je bolj kočljiva zadeva za širni Kongo. Toda izdelki, ki so neoporečni za evropsko ali ameriško občinstvo, za duševnost tamkajšnjega ljudstva večkrat niso primerni. Saj ti ne poznajo življenja zunaj svojega kroga in tako ne morejo slediti razvoju dogodkov na platnu, odnosno ne čutijo užitka umetne glasbe. Zato postaja vprašanje izbere filmov zelo težavno, ker lokalna produkcija na noben način ne more slediti razvoju. Seveda igra financiranje filmske industrije tudi svojo vlogo, ki v tem delu zemeljske oble, izvzemši večja središča, še ni pridobitnega značaja. Primerno količino filma za enkratno predvajanje pa dobivajo iz Informacijskega centra v Leopoldevillu. Te filme proizvajajo večinoma na prostem. Majhen motor na bencin pa jim proizvaja en kilovat električnega toka, ki jim služi obenem za razsvetljavo misijonske hiše in cerkve. Za vse to mora skrbeti sam misijon.

Trnjeva je pot, po kateri mora hoditi misijonar; saj ga skoro vse življenje spremljajo same težave, moč pa mu daje Luč, katera sveti po poti, ki vodi v božje kraljestvo. Žarek sreče mu posije v srce le takrat, ko vidi, da si je pridobil vsaj eno izgubljeno ovčico za nebeško kraljestvo. Zato le molimo za uspeh misijonskega dela.

Iz življenja Cerkve

NEHRU ZAGOVARJA KATOLIŠKE ŠKOFE

V indijskem parlamentu se je pritoževal neki komunistični poslanec, da škofje neupravičeno izvajajo pritisk na volivce. Na političnem sestanku je ministrski predsednik Nehru nato izjavil, da imajo katoliški škofje kot indijski državljani vso pravico izraziti svoje politično mnenje.

KATOLIŠKA CERKEV V ČILE

Čile je ena tistih dežel, kjer ima katolicizem veliko bodočnost. Do tega prepričanja je prišel holandski pater Henry Figge, ko je obiskoval čilske katoliške šole. Duhovščina je v Čile izobražena in pobožna. Po izvoru je polovica duhovnikov domačinov. Na razpolago imajo zadostno število nadaljevalnih šol in tudi katoliško univerzo.

POT V SAMOSTAN

Najmlajša hči ameriškega admirala Nimitza, Mary, je postala katoličanka in je tudi vstopila v samostan k dominikankam v San Franciscu. Vero je našla, ko je študirala na katoliški univerzi

RAZSTAVA MARIJINIH SVETINJ

V umetniškem muzeju na Dunaju so ob priliki marijanskega leta odprli posebno razstavo Marijinih svetinj in novcev z Marijino podobo, ki so bili kovani v zadnjih 10 stoletjih.

MARIJANSKEGA LETA SE BOJE

Češki minister za vzgojo Zdenek Nejedly je ukazal, da morajo na vseh šolah govoriti dvakrat o temi: Nevarnost Marijinega češčenja za vlado ljudske demokracije.

MARIJANSKI KONGRES V RIMU

Leta 1950 ob priliki svetega leta se je vršil v Rimu mednarodni marijanski kongres, katerega so se udeležili kot skupina s svojimi predavanji tudi Slovenci. Tedaj so sklenili, naj bi se prihodnji tak kongres vršil v letu 1954. Glavni odbor za praznovanje Marijinega leta je poveril organizacijo tega kongresa Mednarodni marijanski akademiji, ki jo vodi znani hrvatski teolog frančiškan pater Karel Balič. Kongres se bo vršil v Rimu od 24. oktobra do 1. novembra. Na kongresu bodo obravnavali razna teološka vprašanja, ki so v zvezi z Marijo in ki potrebujejo še nadaljnje znanstvene poglobitve.

Znanstvenemu delu kongresa bodo sledila razna predavanja in prireditve. Organizirali bodo tudi razstavo marijanske umetnosti in knjig, ki govorijo o Mariji. Vse to naj bi služilo poglobitvi pobožnosti do Marije.

MEDNARODNI KONGRES KATOLIŠKIH ORGANIZACIJ

Preteklo nedeljo se je zaključil v Parizu mednarodni kongres katoliških organizacij. Na zasedanju je govoril tudi bivši francoski zunanji minister Robert Schuman in sicer o temi: Vpliv moderne tehnike na ljudi. Kongresa so se udeležili zastopniki 31 organizacij.

MISIJONSKI BRATJE V AFRIKI

V Afriki pomaga katoliškim misijonarjem 3145 misijonskih bratov. Med njimi je 849 domačinov; drugi so iz Evrope in sicer iz Belgije, Nemčije, Holandske in Švice. Misijonski bratje pomagajo v prvi vrsti pri gradbi misijonskih stavb: cerkva, bolnic, zavetišč, šol in podobno. Nekateri so zaposleni kot učitelji po misijonskih šolah. Kot misijonska brata v Afriki delujeta tudi dva Slovenca iz Trsta in sicer brata Kerševan.

NOVE CERKVE V RIMU

Rim je središče krščanstva, ima številne cerkve, a to samo v središču mesta. Zadnja desetletja pa se Rim z neverjetno hitrostjo širi. In v novih mestnih predelih je veliko pomanjkanje cerkva in tudi duhovnikov. Za rešitev tega problema skrbi posebna ustanova. Uspehi se že kažejo. V zadnjih treh letih so ustanovili 20 novih župnij in zgradili potrebne cerkve. Lansko leto so odprli 16 kapel in 12 športnih igrišč za mladino pri že obstoječih župnijah.

PLAČILO PREGANJALCEV CERKVE

Na Madžarskem so obsodili na dosmrtno ječo poveljnika policije Karla Gaborja. On je bil tisti, ki je izdal povelje, naj zaprejo kardinala Mindszentyja. Pripravil je obtožni material. Kardinalu je iztrgal z roke prstan in ga prostaško zmerjal. — Sedaj je prejel tudi sam zasluženo plačilo.

Pred njim so že mnogi drugi, ki so se detaknili kardinala, žalosno končali. Na vislicah je končal tedanji notranji minister Laslo Rajk; prav tako njegov naslednik Lanso Kadar, ki je predlagal mučilna sredstva pri zaslišavanju kardinala. Sandor Zald, ki je vodil propagando proti kardinalu, je ubil ženo in otroke in nato sam sebe. Pravosodni minister Istvan Riesz je bil obsojen na 25 let ječe, a so ga l. 1951 našli mrtvega v ječi. Ženo so odpeljali v Sibirijo. Kazen je že tudi zadela policijske agente, ki so imeli opravka s kardinalom Mindszentyjem. Božji mlini meljejo počasi, toda sigurno.

Spored pesmi za Marijino leto na Tržaškem

1.. Oče večni v visokosti
2. Mogočno se dvigni
3. Hvali, svet, Odrešenika
4. Tantum ergo (Hribarjev)
5. Veš, o Marija (Železnikova)
6. O Marija, naša ljuba Mati
7. Bodi nam pozdravljena
8. Zvonovi zvonijo
9. Zmagala si
10. Povsod Boga (po francoskem napevu)
11. Hvala večnemu Bogu.

V tem Marijinem letu se bomo slovenski katoličani večkrat zbrali, da bomo skupno počastili Mater božjo. Skupna bo molitev in pesem. Da bomo pa lepše in z večjim navdušenjem peli, naj se vsi držijo omenjenih pesmi.

Naučimo se jih, da bomo vsi peli. Marija bo slišala našo pesem in nas bo vesela. *Odbor za Mar. leto*

Še nekaj o jasnosti v načelih

Trst, 22. marca 1954.

V Trstu živimo pod vtisom, da je v teku nov aval titovskih komunistov z namenom, da zdrobi protikomunistično opozicijo in vzpostavi med tržaškimi Slovenci titovski monopol vsega javnega življenja. V tej službi so tudi množični izleti v Jugoslavijo, ki jih njih organizacije in tisk podpirajo, da bi zajele te manifestacije čim večji obseg. Ta namen imajo tudi besni napadi v tisku proti »Slov. dem. zvezi« in »Slov. dobrodelnemu društvu« radi pustnega plesa, ker so bili takrat povabljeni tudi rimski višji uradniki; ti napadi se radi tako malenkostne in naravnost smešne pretveze vlečejo skozi časopisje že več tednov in odkrivajo vso duševno revščino tistih ljudi, ki ponovno ponujajo tržaško mesto Italiji, medtem ko vsem Slovencem, ki ne trobijo v njih rog, očitajo izdajstvo. V ta okvir je treba postaviti prizadevanje tistih katoliško usmerjenih slovenskih ljudi, da bi se naša politična organizacija osvobodila vseh filotitovskih vplivov. Radi dopisov v »Kat. glasu« glede SKSZ se je na ta list, kot smo zvedeli v Trstu, osredotočil koncentrični ogenj zastrašilnih pisem, da bi list spremenil svoje stališče. Toda podpisniki tistih pisem morajo priznati, če tudi bi bili še tako vsega spoštovanja vredni ljudje, da ne predstavljajo vsega slovenskega katoliškega življa v Trstu. To dokazuje že dejstvo, da so naši nasprotniki (ni rečeno, da so to omenjeni podpisniki), že dvakrat preprečili volitve novega odbora SKSZ. Zakaj niso hoteli volitev, če mislijo, da imajo večino? — Ko je iz odbora SKSZ izstopil dr. Besednjak, ni bilo vsem prav, da se je to povedalo v tisku, češ da se bo lahko spet v odbor vrnil. Marsikdo pa je mnenja, da je dr. B. resen politik, ne pa žongler, ki bi bril norce iz naše javnosti. Vljudnost zahteva, da vzamemo njegovo slovo od SKSZ resno. V teh letih smo bili priča ostrih napadov na SKSZ posebno v emigrantskem tisku v Ameriki. Društvo je zašlo v neprijeten položaj. Verjetno je dr. B. že presedalo, da je radi njegove osebe nastal tak šum in se je zato umaknil. Da ne bo nesporazumov, je treba povedati, da ne odrekamo dr. B. politične sposobnosti in izkušnje, spretnosti, kako je treba občevati z ljudmi, znanja jezikov in drugih svojstev, ki so javnemu delavcu potrebne. Toda kljub temu njegova navzočnost v naših vrstah ne koristi. Deloma že radi njegovih poizkusov, vplivati na javno življenje v Gorici, kakor so nam to nedavno pojasnili goriški prijatelji. Ob njegovem nastopu v SKSZ so nekateri prorokovali, da prihaja z namenom, razbiti protikomunistično skupnost. Pričakovali bi, da se bo gospod skrbno varoval, potrjevati s svojim delovanjem to domnevo. Toda to se ni posrečilo. Prišlo je do skoro dvoletnih neprestanih prepirov med SDZ in SKSZ, posebno v nabrežinskem okraju, nazadnje do razdora v SKSZ. Že prepir med Slov. dem. zvezo in Slov. kršč. soc. zvezo ne more tržaškim nekomunističnim Slovencem v nikakem oziru koristiti. Zato je prišlo že v prvih povojnih letih med somišljeniki obeh organizacij do dogovora za skupno delo v narodnih zadevah. Z grenkobo v srcu mislimo posebno na skoro dvoletno dobo nekakega bolestnega iskanja prilike za medsebojne spore. Danes je titovskim komunistom najbolj na poti Slov. dem. zveza in njeno glasilo »Demokracija«, ker pomeni ta krog ljudi resno oviro za nadvlado Osvob. fronte. Zato je naše mesto ob Slov. dem. zvezi. Mučen položaj je nastal tudi, ko je nekaj ljudi dvignilo grdo gonjo proti »Kat. glasu«. Goriški in tržaški Slovenci imamo samo en tednik, ki ga moremo smatrati katoliški ljudje za svoj list. Ta list nadaljuje tradicijo »Slov. Primorca«, ki se je prvi drznil javno ožigosati pogubno politiko Osvob. fronte. Seveda ni vsem všeč, kadar piše ta list o komunistični brezbožni vzgoji jugoslovanske mladine, o zatiranju verske svobode v sosednji državi, kadar ne odobrava cirilmetodijskega duhovskega društva, ki je vzraslo pod zaščito jugoslovanske vlade. Goriški in tržaški Slovenci živimo na edinem koščku domačih tal, kjer se ni treba odreči tiskovni svobodi in svobodni kritiki javnega življenja. Ali bomo tako nespametni, da si bomo sami prostovoljno nadeli nagobčnik? Kot demokrati ne bomo ovirali, ako se prične izdajati kak nov list, ki bo to storil jugoslovanskemu komunističnemu režimu na ljubo. Toda želimo pribiti, da tak list ne bo mogel biti list katoličanov in ne list ljudi, ki ljubijo svobodo.

Zato smo zapisali »Kat. glasu«, da je v Trstu nekaj katoliško mislečih Slovencev, ki hočejo imeti politično organizacijo, nad katero ne bo izvajal dr. B. nikakega ne formalnega ne dejanskega vodstva. Demokratična načela dopuščajo tudi tržaškim Slovencem, da se kdo podredi v politiki dr. B., dopuščajo pa tudi, da se kdo njegovemu političnemu vodstvu odreče. Nobena, ne cerkvena ne civilna oblast, ne more nikogar prisiliti, da bi dal dr. B.-u zaupnico. Tudi »Kat. glasu« ne veže nikaka postava, da bi moral biti v posredni službi kake osebe.

Na zborovanju 14. februarja SKSZ se je govorilo tudi o dolžnosti matične države, podpirati tržaške Slovence. Dr. Besednjak je izjavil ob tisti priliki, da je iz teh namenov večkrat govoril z ministrom Kardeljem. Trdil je, da je jugoslovanska vlada večkrat napravila na njegovo posredovanje našim ljudem kako uslugo. Če je delal take uslugice in usluge min. Kardelj ali kdo drugi radi dolžnosti matične države do nas, je to hvalevredno. Če pa pričakuje ondotni komunistični režim za te usluge kake koncesije na račun omejitev našega svobodnega mišljenja ali izražanja, potem odklanjamo tako kupčijo. Če želi ondotna vlada v resnici pomagati tržaškim Slovencem v njih težkem položaju, potem ne sme gledati na to, kdo za te usluge posreduje, potem mora veljati beseda kakega funkcionarja Slov. dem. zveze prav toliko in nič manj kot posredovanje kakega odbornika ali bivšega odbornika Slov. kršč. soc. zveze. Ta zveza ne sme postati nekaka agencija za jugoslovanske potne liste ali za opcije ital. državljanstva. Rajši ostanemo sirote in ubogi, kakor kogarkoli hlapci!

Samostojna slovenska višja šolska uprava!

Kako dolgo bomo še čakali nanjo? Ali se Zavezniška vojaška uprava še noče odločiti za ta korak in ali misli še dolgo prepuščati vse slovensko šolstvo na Tržaškem pogubnemu vplivu italijanskih oblasti?

Že večkrat smo na tem mestu opozorili pristojne organe Zavezniške vojaške uprave, kako protizakonito ravnajo s slovenskim šolstvom na Tržaškem, ker mu ne dajo lastne višje šolske uprave. Že večkrat smo tudi opozorili na konkretne slučaje, kako skušajo laški upravitelji slovenskih šol ustvarjati dvojno mero pri obravnavanju šolstva: eno za italijanske šole, drugo, slabšo, za slovenske.

Vsi se še spominjamo, kako so se morali slovenski šolniki boriti za priznanje izredne doklade in za njeno izplačilo, čeprav je bilo vsem in vsakomur popolnoma jasno, da ta doklada pripada tudi slovenskim šolnikom. Ali je tedaj kdo zahteval kaj protizakonitega? Ne! In to so italijanske upravne šolske oblasti prav dobro vedele, a vkljub temu so izplačilo te izredne doklade zavlačevale, a nekaterim je še do danes niso izplačale!

Ali je Zavezniška vojaška uprava ugotovila, kdo je kriv, da se je zadeva izplačila izredne doklade tako dolgo zavlačevala in zlasti, kdo še danes zavlačuje izplačilo te doklade tistim, ki jim pritiče in ki je še niso dobili? Kako to, da nekateri lahko tako nekaznovano in svojevoljno tolmačijo predpise in zakone, seveda vedno v škodo slovenskih šol in v škodo osebja, ki je na njih zaposleno?

Mi vsi vemo, da to niso edini primeri očitnega zapostavljanja slovenskega šolstva in njegovega osebja.

In vendar določa čl. IX zakona o slovenskem šolstvu (Ukaz št. 18 ZVU 8. XI. 1947), da mora ustroj slovenskega šolstva biti popolnoma enak ustroju italijanskega šolstva!

Zakaj torej ZVU ne izvede predpisov lastnega ukaza in zakaj ne da slovenskim šolam samostojne lastne uprave? Zakaj ne upravljajo slovenskega šolstva Slovenci, kakor upravljajo italijansko šolstvo Italijani?

Mislimo, da je že skrajni čas, da se končno uredi celotno vprašanje slovenskega šolstva in njegovih uslužbencev. Predolgo že traja to neurejeno stanje, predolgo že se morajo slovenski šolniki boriti za vsako drobtinico, čeprav jih zakon izenačuje v vsem z uslužbenci italijanskih šol, ki se lahko vsaj na to zanesejo, da jim po zakonu pripadajočih prejemkov ne bo nihče skušal zmanjšati ali jih pri tem prikrajšati.

Dajte upravo slovenskih šol v roke slovenskim šolnikom!

Dr. ANTON KACIN:

Srečko Kosovel

Ob 50-letnici rojstva

18. marca je preteklo petdeset let, kar se je v Sežani na Krasu rodil Srečko Kosovel, eden najizrazitejših in najbolj nadarjenih predstavnikov pesniške generacije »mladih«, ki se je pojavila na slovenskem literarnem polju neposredno po prvi svetovni vojni. Tista povojna leta so bila v literaturi in sploh v javnem življenju zelo bučna. Literati in drugi umetniki so gnali velik trušč. Vlekle so udrihnice, plamteči naslovi, futuristične teorije. Anton Podbevšek, eden najglasnejših, je v »Domu in svetu« (1919-21) objavljal hrupne pesmi v prostem ritmu pod skupnim kričečim naslovom »Človek z bombami« (izšle v knjigi 1925). Isti Podbevšek je 1922. izdajal dva leposlovna lista: »Rdeči pilot«, mesečnik prevratne mladine za duhovno revolucijo, in »Trije labodje«, katero so poleg Podbevška urejali tudi Josip Vidmar in goriški skladatelj Marij Kogoj. Oba lista sta doživela vsak po dve številki. »Trije labodje« so bili posvečeni »Večnemu miru«. Vsepovsod so se utrinjale nove ideje. Nova, šumna gesla so pretresala zrak. Med mladino je vel revolucionarni veter. Ni šlo za kako premišljeno revolucijo; bil je le večen upor mladih proti starim, le da so to pot mladi trdili, da hočejo podreti vse staro in ustvariti novega človeka in novo družbo. Kosovel, ki po svojem značaju in miselnosti sicer ni spadal v ta vrtinec, a so ga nove ideje tudi vžigale, je po pesniško povedal upanje vseh v nedovršenem ciklu sonetov »Rdeči atom«, ki je zelo verjetno nastajal v času tik pred njegovo boleznijo in smrtjo (jeseni 1925):

»Plamen žareč bo presekal temó,
kakor zastava bo plapolal,
človek bo dvignil obraz od tal,
v bodočnost bo stopil z uporno nogó.

Naši napori v žrtvi in delu
bodo razgibali mrtvo telo
in kar je strto ležalo v pepelu,
bo kakor slap vzžuborelo v nebo.
Poglejte, drugovi: iz naše moči
se novo, bodoče življenje budi.« *(I. sonet)*

V III. sonetu pa pravi:

»Iz vseh teh kriz bo vstala nova sila,
ki bo življenje preoblikovala
in bo človeku zopet moč vrnila
in kar bo lažnega, bo v prah steptala.

Nobenih norm, zakonov; samo delo
kazalo bo človeštvu novo pot
in kamor srce genija hotelo,
le tja za njim bo stopal zdravi rod
in v našem delu vstane nova sila,
ki svet bo zrušila in dogradila.«

Po mnenju teh mladih bi bilo treba vse porušiti in nanovo zgraditi. Zrušiti delo

stoletij in vse zgraditi v nekaj letih. Iz človeka, kakor ga poznamo iz tisočletij zgodovinskega razvoja, ustvariti novega človeka, novo družbo, v kateri ne bo nobenih zakonov kajti vsi bodo delali prav; sami od sebe bodo hoteli in želeli le to, kar je lepo in pravično; zločinov in krivic ne bo več na svetu. Lepa sanja mladih zanesenjakov, ki spremlja vsako veliko revolucijo, a žal da le sanja, kajti konkretne sadove revolucije poberejo praktični ljudje s svojimi posebnimi cilji, človek pa ostane človek, kakršen je bil. Le poslabša se morda. Videli smo po prvi, a še bolj po drugi vojni, kakšnega novega človeka so ustvarili. Je pač vedno tako, da neporušni optimizem mladih temne gonilne sile vprežejo pred svoj voz in ga izrabljajo. Človeka napravi boljšega pač samo vera v Boga in posmrtno življenje, kajti samo iz te vere se lahko porodi načelo resničnega človečanstva in stremljenje po izboljšanju.

Bil je takrat čas iskanja novih izraznih sredstev in oblik, lepote, zahteve po svobodi. Mladi so se družili neglede na svetovni nazor. Tako je n. pr. Podbevšek, ki je 1921 javno izstopil iz katoliške Cerkve (Slovenski narod, 21. junija 1921), pisal v »Dom in svet«. Pri Podbevškovih »Treh labodih« je sodeloval mladi tudi zgodaj umrli pesnik Jože Piber (1901-1921), ki je izšel iz vrst katoliško usmerjenega dijaštva. »Povojna življenjska in duševna zmeda ni prevzela le miselnih in etičnih zakonov, ampak tudi čustvene in estetske prvine,« je pravilno zapisal Anton Ocvirk (Izbrane pesmi Srečka Kosovela, 1931 str. 31). To je bil »čas boja s preteklostjo, čas nove katoliške mistike, proletarske pesmi in politično tendenčne literature.« (istotam). V tej dobi, polni trušča in futurističnega ropotanja, je pesnikoval Srečko Kosovel. *(Se nadaljuje)*

Po občinskih volitvah na Koroškem

Kljub hudi volilni borbi zadnjih tednov je ostala slika koroških občin po volitvah dne 14. marca v bistvu nespremenjena.

V svojih poročilih trdijo eni in drugi, da so zmagali. Na splošno lahko trdimo, da se volilna skupnost OeVP in VdU ni obnesla, oziroma strankama ni prinesla tistega uspeha, ki sta ga pričakovali. Deloma so temu krivi tudi nevolilci, ki pač tvorijo precej močno stranko zase. Nad 29.000 volilcev je ostalo doma. Vreme je bilo slabo in deževno, pota v gorskih krajih, kjer morajo ljudje uro in več hoda napraviti, da pridejo na volišče, pa slaba.

Razen v Celovcu in Beljaku so bile občinske volitve v 240 občinah, le v 6 občinah ni bilo volitev, ker so se stranke zedinile na eno samo listo. V občinah bodo socialisti stavili 99 ali 100 županov.

Če primerjamo število glasov leta 1950 in leta 1954, torej dveh občinskih volitev, so socialisti napredovali, primerjava z letom 1953 pa kaže malenkostno nazadovanje socialistov oz. napredovanje drugih strank. Te številke pa so malenkostne in na celotnem položaju ne spremenijo nič.

Le pri županskih mestih je nastala po novem občinskem zakonu sprememba v toliko, da pripada župan že po zakonu številčno najmočnejši stranki.

Slovenci smo se na občinskih volitvah razmerno dobro držali, če še upoštevamo proglas »Slovenskega vestnika« v zadnji številki, da naj v vrsti občin Slovenci volijo socialiste.

V primeri z zadnjimi občinskimi volitvami so ponekod številčno napredovali, ponekod tudi nekaj zgubili.

Volilnih upravičencev je bilo 222.766, oddanih glasov pa 193.766, tako torej znaša volilna udeležba 87 odstotkov.

Po uradni objavi so dobile slovenske liste na volitvah 4.385 glasov, leta 1950 pa 4.756. Če pa upoštevamo, da so slovenski glasovi bili oddani tudi v Ledinicah, Beli in Gozdanjah za volilno skupnost in da so nekatere občine dobile od DF izrecno navodilo, da volijo socialiste, je doseženo najmanj število iz leta 1950.

(Naš Tednik-Kronika)

CERKVENI GLASBENIK

M. FILEJ:

Organist - »fant od fare«

Zadnjič smo ugotovili, da se mora duhovnik dolgo pripravljati za svoj vzvišeni poklic. Tako želi sv. Cerkev. Duhovnik si mora, poleg božjega zvanja, pridobiti še bogatega znanja, da bo mogel uspešno delovati v božjem vinogradu. Primerno pripravo mu nudijo škofijska semenišča. Tako ureditev je nadvse modro nasvetovalo vrhovno cerkveno vodstvo.

In v kakšno šolo naj hodi organist, da si pridobi temeljitega znanja za svoj važni poklic?

Bili so organisti samouki, ki so mnogo dosegli s stanovitnim in vestnim vežbanjem, da so pozneje sedli za cerkvene orgle ter požrtvovalno in s trudom vodili cerkveno petje. To so bili domačini ali pa tudi vaški učitelji, ki so se z veseljem ponudili, da bi pomagali poživiti cerkveno bogoslužje z lepim petjem.

Drugod so se duhovniki sami hvalevredno žrtvovali, da so kakega fanta naučili orglanja. In takih ni bilo malo.

Bili so mladeniči, ki so hodili iskat glasbenega znanja k priznanim našim glasbenikom, kot so bili pok. V. Vodopivec, Lojze Bratuž, Joško Bratuž, Srečko Kumar in kot so še E. Komel in drugi. Niso se zbali ne dolge poti ne slabega vremena, vztrajno so se mučili, da so si pridobili dobro pripravo za učinkovito poznejše poklicno delovanje.

Pozneje so se vršili v Gorici pevski tečaji, ki so jih držali vneti poborniki glasbenega napredka za cerkveno petje kot so bili Emil Adamič, S. Kumar, Breda Ščekova, Rihard Orel, Ivan Grbec, David Doktorič, Tone Sever ter Filip Terčelj.

Njim ob strani je stal, z vso avtoriteto in očetovskim pokroviteljstvom pokojni knezo-nadškof goriški dr. F. B. Sedej, blagega spomina.

Taki tečaji so mnogo doprinesli k temeljitejšemu vpogledu v glasbo našim organistom, da so se s popolnejšo izobrazbo in s krepkejšo zavestjo lotili nadaljnjega dela.

Na takih pevskih tečajih je tudi zrastla želja in zahteva po orglarski šoli, ki ima svoj bistveni namen, da vodi učenca do dovršenega znanja in priprave v njegovem poklicu. Sam prevzvišeni knez in nadškof dr. F. B. Sedej je zagrabil za to misel in jo toplo priporočal duhovnikom in vernikom. Dne 20 V. 1927 je v svoji poslanici, ki jo najdemo v Cerkvenem glasbeniku iz leta 1927, celo nasvetoval pripravljalni odbor za ustanovitev take šole, ki naj bi bil sestavljen iz sledečih odbornikov: Msgr. Mihael Arko, Vinko Vodopivec, Ciril Zamar, Joško Bratuž in David Doktorič.

Nato so se politične razmere v naši deželi zelo predrugačile in vsi lepi in nadebudni načrti so ostali samo še na papirju. Ni jih bilo mogoče uresničiti. Zaustavilo se je pereče delo in posledice te prisiljene nedejavnosti se še dandanašnji prežalostno zrcalijo v našem cerkvenem in narodnostnem glasbenem življenju.

Po tej svetovni vojni, kakorkoli je in bo, smo začeli z orglarsko šolo. Ta želja vseh naših prednikov je tudi naša sveta želja in mi jo moramo uresničiti. Orglarska šola je letos na poizkušnji. Pa, hvala Bogu, gre, čeprav je šele v zametku. Toda, da jo ohranimo, je potrebna vsa naša žrtev in vsa moralna podpora in razumevanje naše čč. duhovščine. Le tako, ako bomo vsi mi storili svojo dolžnost, tudi božjega blagoslova ne bo odmanjkalo. Potem bomo imeli po naših župnijah prave organiste, prave »fante od fare«, ki nam bodo v veliko pomoč in tolažbo. Bog in sv. Cecilija z nami!

(Konec)

GOSPODARSTVO

Čebelarji so zborovali

Preteklo nedeljo 21. marca so se zbrali čebelarji goriške dežele kot navadno enkrat na leto na sedežu Kmetijskega urada. Kot vedno je bil tudi letos navzoč kmetijski inšpektor g. dr. Marsani.

Pod imenom »Obvezno združenje čebelarjev« se ta organizacija s težavo ohranja pri življenju, kar je bilo opaziti tudi na tem sestanku. Število udeležencev se vsako leto manjša. In tudi navzoči so le malo ali nič posegali v razpravo. Videlo se je, da je velika vrzel med štabom (ozir. odborom) in čebelarji. In vendar se s prispevki čebelarjev zdržuje uradnica za štetje in prevoz njih panjev. Omenjeno je bilo tudi, da so za čebelarje v Trstu vedno mnogo ugodnosti, katerih pa za goriško pokrajino ni. Letos so dodelili le po 1 kg sladkorja za čebelno družino, in to le tistim, ki so v goriškem carine prostem pasu, kakor da bi čebele drugih čebelarjev v deželi ne imele iste potrebe.

Ponovno so imenovali za predsednika g. Cociani-ja (Kociancič).

Ob zaključku so vzeli še na znanje strogo prepoved škropljenja sadnih dreves med cvetjem z raznimi strupi. Zato sadjerejci pozor in pazite na to prepoved!

Rekordni svet. pridelek volne

Svetovni pridelek volne v letu 1953 cenijo na 4.400,000.000 funtov, kar je rekord vseh časov in za 80 milijonov funtov več kot je bil pridelek leta 1952, ki je bil tudi rekorden (en funt je 453,59 gramov). Večina držav svobodnega sveta prideluje zdaj več volne kot pred vojno, izjema so pa Združene države, Kanada, Zahodna Nemčija in Združeno kraljestvo.

Največji petrolejski vod sveta

Nedavno je po novem več kot 2.700 km dolgem petrolejskem vodu iz Edmontona, glavnega mesta pokrajine Alberta, v kateri se raztezajo najobsežnejša kanadska petrolejska polja, do Sarnie, v pokrajini Ontario, ki je važno središče za rafiniranje nafte, pritekla prva surova nafta.

Začasna zmogljivost novega voda znaša 182.000 sodčkov dnevno, sčasoma pa jo bodo povečali na 300.000 sodčkov dnevno. Za pot iz Edmontona do Sarnie je nafta rabila približno 2 meseca. Z otvoritvijo novega voda se je tudi proizvodnja surove nafte v pokrajini Alberta povečala za skoro 12.000 sodčkov dnevno, v bližnji bodočnosti pa se bo povečala tudi zmogljivost petrolejskih čistilnic v Sarniji.

S TRŽAŠKEGA

PROSLAVA MATERINSKEGA DNE V ROJANU

Vrši se v nedeljo 28. marca v Marijinem domu (ulica Apiari).

Na sporedu so:

deklamacije,
petje

in igra v treh dejanjih

DOM BREZ MAMICE

Začetek ob 17.15
Med odmori srečolov!
Vabljene zlasti matere!

BAZOVIŠKI ODER

vabi v nedeljo 28. marca na

MATERINSKO PROSLAVO

s sledečim sporedom:

Pozdrav Materi vseh mater
Pesmi, — poje dekliški zbor
Pozdrav materam

Pravljična igra v treh dejanjih

TRNJULČICA

Srečolov za novi krstni kamen

Začetek ob 4.30.

Mačkovlje

Sedaj, ko je zima popustila in je pomlad na pohodu, je življenje spet oživelo, posebno na polju, kjer je delo zelo zaostalo. Kmetje tožijo, da jih še dež in blato ter nestalno vreme nadleguje in dela nove skrbi, kako bodo kos tako obilnemu delu. Komaj so ljudje o pustu malo pozabili na vsakdanje težave, je mačkovljansko srenjo presenetilo dejstvo, da je dolinska občina odprla kamnolom brez vednosti vaščanov, na gmajni, ki je last naše srenje ali celo, kakor pravijo, določenega števila lastnikov. To je zelo razburilo gospodarje in skupnost sploh. Župan se je opravičeval, da občina potrebuje kamenje za javna dela. Sklicoval se je na zakone, po katerih vsa srenjska lastnina pripada občini. Če zakoni tako zahtevajo, zakaj občina ne doseže pri dolinski srenji, da bi ta dovolila pašo našim živinorejcem na njihovi gmajni (Brdih)? To bi vsaj nekoliko ljudi pomirilo. Občina ima dolžnost, da ukrene potrebno in zadevo uredi v zadovoljstvo vseh. Kot del, ki sestavlja dolinsko občino, imamo tudi mi Mačkovljani svoje potrebe in zahteve, ki si jih ne pustimo kratiti.

Vaščan

Marijin teden v Škednju

Slovesnosti Mar. tedna v naši župniji smo zaključili. Kakšen je bil uspeh, ve samo Bog. Kar moremo povedati je to, da smo v tem tednu veliko molili, prepevali ter poslušali božjo besedo.

Govoril je p. Fidelis iz Gorice. Bog in Marija naj mu povrneta za vse dobro, kar je napravil med nami! Njegove pridige niso bile kričanje, temveč mirno in prepričevalno podajanje temeljnih resnic, predvsem poslednjih reči, kar moderni človek rad pozabi. Zato so njegove besede zadovoljile vsakega. Obiskal je marsikatero družino in tudi naše otroke v šoli. In ker smo že omenili šolarje, jih moramo pohvaliti. Veliko so se zanimali v tem tednu, povpraševali in prihajali v lepem številu k večernim pobožnostim.

Tokrat so mlajši dali lep zgled starejšim.

Naša cerkev je videla v tem času marsikateri nov obraz. Lepo je bila okrašena, tako kot zna samo naš g. msgr. župnik. Bilo je preprosto, brez kričečih in natrpanih okrasov, a okusno.

Pobožnosti so se vršile vsak dan ob 6h zjutraj in ob 7h zvečer. V torek je bil dan za bolnike. Pripeljani so bili v cerkev privatno ali z Rdečim križem. Pobožnost za bolnike je močno ganila vse prisotne, predvsem bolnike same. Slišali so tolažilno besedo govornika, ob koncu je dobil vsak posebej blagoslov z Najsvetejšim.

V četrtek zjutraj so imeli mašo in obhajilo naši šolarji. Popoldne pa so prejeli blagoslov naši malčki. Mati Marija jih je s svojega visokega trona veselo gledala. Njen materinski blagoslov naj jih spremlja v življenju! Matere pa naj ne pozabijo besed govornika, kakšna je njih dolžnost: Naj dajo same dober zgled svojim otrokom in naj jih vzgajajo tako, da bodo v svojem življenju zvesti Bogu in svojemu narodu.

Od četrtka do nedelje, ko smo zaključili Mar. slovesnosti je bilo tudi 40-urno češčenje.

SKLEP tega Mar. tedna naj bo ta: Zvest hočem ostati nedeljski maši!

Demonstracije ladjedelniških delavcev se nadaljujejo

Dne 17. marca so bile v Trstu ponovne demonstracije ladjedelniških delavcev iz barak, zaradi skrčenja delavnega časa. Zbrali so se pred uradom za delo, kjer so se začela pogajanja med sindikalnimi predstavniki in predstavniki ravnateljstva CRDA. Predstavniki delavcev so najprej zahtevali od delodajalcev, naj izenačijo nijhov delovni urnik z urnikom ostalih delavcev v produkciji in sicer na 44 tedenskih ur. Po osemurni razpravi so končno prišli do kompromisne rešitve in sklenili, da 1.500 delavcev ne bodo odpustili, ampak jih obdržali v pričakovanju dela za dobo šestih mesecev. V teh šestih mesecih jim bo ravnateljstvo CRDA izplačevalo po 24 tedenskih ur, zavod za socialno zavarovanje pa jim bo dajal 66 odstotkov dopolnila od razlike med delovnim časom in 24 urami. Nadalje jim bo CRDA prispevala še posebna dopolnila po 1.125 lir na teden za specializirane delavce, po 925 lir za navadne težake. Iz tega je razvidno, da za dobo šestih mesecev tržaške ladjedelnice ne pričakujejo nobenih naročil in da so malo verjetne izjave predstavnikov ladjedelnic, češ da se bo medtem položaj izboljšal.

Tragična smrt treh Tržačanov

Žalostno se je končal praznik sv. Jožefa za tri mlade Tržačane, 30-letnega Bruna Prašlja, 19-letno Klavdijo Lor in njeno 16-letno sestro Anomarijo. Na poti iz Codroipa proti Trstu so se pozno zvečer ustavili še v predmestju Tržiča, v Portorosega. Okoli 22. ure so vsi trije stopili ponovno v avto, da se odpeljejo proti domu. Vsled slabe razsvetljave in dežja je avto zdrknil s ceste in strmoglavil v morje, ki je na tistem mestu precej globoko. Čeravno so nesrečo takoj opazili in organizirali vse potrebne reševalne akcije, se je potapljačem posrečilo šele po štirih urah napornega dela, da je ladjedelniški žerjav dvignil potopljeni avto. Trupla so odpeljali v mrtvašnico tržaške bolnice. Očeta deklet, ki je pomorščak in se je nahajal z ladjo »Vulcania« v Cannesu, so obvestili o tragični smrti deklet s kablogramom in nesrečni oče je takoj odpotoval proti Trstu.

Tragična smrt treh mladih ljudi je zbudila v vsem Trstu, posebno še pri Sv. Ivanu, kjer sta sestri stanovali, veliko sočutje in žalost. — Pogreb je bil ob veliki množici udeležencev, v ponedeljek popoldne.

Ordinacije

Prihodnjo nedeljo bodo trije tržaški bogoslovci prejeli v semeniški cerkvi diakonat, ki je zadnja stopnja pred mašniškim posvečenjem.

Z GORIŠKEGA

Proslava Srečka Kosovela na slovenskih šolah

Za 50. obletnico rojstva Srečka Kosovela 18. marca so dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Gorici (gimnazije-liceja in učiteljišča, priredili spominsko svečanost v večji sobi otroškega vrtca v ul. Croce, ki je za take prilike še najbolj primeren prostor na naših šolah. V okusno okrašeni dvoranici je na modrem polju blestela slika pesnika Kosovela, ki je strmel dol na našo mladež s svojimi otroškimi prodirnimi očmi, ki so v življenju imele v sebi tako čudovito moč.

Ob pričetku proslav so bila najprej voščila dijakov g. ravnatelju Jožefu Nemcu, ki je naslednji dan praznoval svoj god. G ravnatelj je nato imel tudi uvodno besedo k proslavi sami, saj je bil s Srečkom Kosovelom osebno znan in bil celo urednik dijaškega lista »Mlada njiva«, v katerega je pisal pokojni Kosovel. Ravnateljeva beseda je bila polna osebnih spominov na tega prvega pesnika našega Krasa. Toda težo dneva je pri proslavi nosil prof. slovenščine na gimnaziji-liceju dr. Milan Bekar. Kraševec po rodu on sam, Kosovelov sovrstnik in prijatelj z univerze, pesnik Krasa in slovenske zemlje, je bil Milan Bekar najbolj poklican, da mladim dijakom osvetli osebnost in poezijo Srečka Kosovela. In res je to storil z zanosno besedo, ki ga vedno odlikuje.

Ob koncu predavanja prof. Bekarja so nekatere dijakinje z občutkom podale nekaj najlepših in najznačilnejših Kosovelovih pesmi.

Ko smo odhajali s proslave, smo bili hvaležni vsem, ki so se potrudili, da so nam približali pesniško bogastvo tega našega velikega in tako rano umrlega pesnika, ki ni toliko revolucionar, kot ga prikazuje sodobna kritika, temveč predvsem glasnik vsega, kar je lepo v človeku, predvsem ljubezni do rodne zemlje in rodnega ljudstva ter hrepenenja človekovega po spoznanju najvišje metafizične resnice — Boga.

Obvestilo organistom

V nedeljo dne 28. marca ob 7. uri zvečer se vrši seja vseh naših organistov v prostorih Orglarske šole na Placuti glede važnih zadev. Pridite vsi brez izjeme! Lepo pozdravljeni!

M. Filej

Brezmadežna

Igra »Brezmadežna«, ki jo pripravlja dekliška Marijina družba v Gorici, ne bo v nedeljo 28. marca, temveč v nedeljo 4. aprila. Več povemo prihodnjič.

Novi župnik na Placuti

Preteklo nedeljo je bil slovesen vhod novega župnika na Placuti. Č. g. Biancaroso so sprejeli verniki s primerno slovesnostjo, v cerkvi pa ga je predstavil msgr. Velci, kot dekan mestne duhovščine. Ker je župnija na Placuti narodnostno mešana župnija, smo uverjeni, da bo novi dušni pastir to upošteval in bo dal vsakomur, kar potrebuje, da se bo versko življenje še bolj utrdilo.

Prihodnji teden v Gorici

V sredo 31. marca zvečer ob 8. uri bo pri Sv. Antonu mesečni sestanek za žene.

V petek zjutraj ob 6h sv. maša pred izpostavljenim v stolnici in pri Sv. Ivanu. Zvečer ob 8. uri postna pridiga na Travniku. Letošnji postni pridigar č. g. Srečko Rejec, župnik iz Nabrežine, nam vsak petek zvečer s svojo udarno besedo razlaga božjo besedo. Ljudje ga radi poslušajo. Vendar bi bilo pri pridigah lahko še več vernikov, saj nas v Gorici ni malo.

V soboto 3. aprila ob 6h pobožnost prvih sobot v stolnici. Letos moramo pobožnost prvih sobot še bolj poživiti. Zato je želja dušnih pastirjev v Gorici, da bi se verniki v večjem številu udeleževali pobožnosti prvih sobot. Smo v Marijinem letu, zato naj bodo prve sobote čim slovesnejše.

V nedeljo 4. aprila pa ne bo običajne mesečne sv. maše za može in fante, ker se ta prenese na prihodnjo oljčno nedeljo, ko bo skupna velikonočna spoved za može in fante pri Sv. Ivanu ter velikonočno sv. obhajilo. Obenem bo ta dan petje Pasijona kakor prejšnja leta.

Seja mestnega občinskega sveta

V sredo, 18. marca, je bila v Gorici zadnja seja občinskega sveta v zimskem zasedanju. Glavna točka dnevnega reda je bila odobritev občinskega obračuna za leto 1952. Pokazal je dohodke in stroške goriške občine na raznih področjih. Obračun goriške občine za leto 1952 je pasiven za 113,300.000 lir. Država je za ta primanjkljaj prispevala 66,000.000 lir in občina sama je krila ostalo s posojilom 47,000.300 lir. Po teh zaostnih ugotovitvah gospodarskega stanja goriške občine je prišlo v dvorani do živahnih debat, kjer se je izkazalo za nujno, da odgovorne oblasti v Rimu končno kaj ukrenejo, da zajezijo gospodarsko propast goriške občine. Slovenska svetovalca sta zlasti izrazila potrebo, da bi se tudi za goriško občino izglasoval poseben zakon, kot je bilo to storjeno za Neapelj in Rim.

IZŠLA JE V GORICI V SAMOZALOŽBI PROF. M. FILEJA »HIMNA BREZMADEŽNI« NA BESEDILO LJUBKE ŠORLI.

20. marec v Gorici

Šesta obletnica tristranske izjave glede Trsta je letos v Gorici kaj klavrno potekla. Sam »Giornale di Trieste« priznava, da je bila premalo ali bolje nič organizirana in da srednješolci niso vedeli kaj početi. Imeli so šole prost dan, ne ve se po čigavi zaslugi, a le najbolj bojeviti so se podali po mestu z zastavo na čelu. Postajali so predvsem pred šolami in zahtevali, naj jim izroče dijake, ki so prisostvovali pouku. Toda dež je tudi nje kmalu razpršil in ohladil.

Živinski semenj v Doberdobu

Dobrdobska občina sporoča, da se bo v četrtek 25. marca vršil prvi živinski semenj v Doberdobu in sicer na športnem igrišču. Poleg goved in prašičev bodo na semnju tudi prodajali raznovrstno drugo blago, posebno kmečko orodje. — Na uporabo bo javna tehtnica.

Jamlje

Dekleta našega »Dekliškega krožka« hočejo prihodnjo nedeljo popolda ob 3h in pol — če bo lepo vreme — počastiti naše matere in mamice s tem, da bodo v proslavo materinstva pripravile skromen nastop na odru. Poleg petja, deklamacij in nagovora bosta na sporedu dekliški igri: »Poboljšana trmoglavka« in »Rožna kraljica«. Sodeluje tudi Marijin vrtec.

Žabnice

Prve dni marca smo imeli pri nas še polno zimo, saj je prav tedaj zapadlo silno veliko snega. Na Sv. Višarjah ga je bilo nad poldrugi meter. Sedaj pa se kažejo prvi znaki pomladi tudi pri nas. In pomlad nam je prinesel sv. Jožef, katerega v naši vasi zelo častimo že iz starih časov. Ta dan je navada, da opravijo velikonočno dolžnost predvsem naši možje in fantje. Letos je bil sv. Jožef še prav posebno slovesen dan. Nanj smo se pripravili s celotedenskimi pobožnostmi, ki so dosegle svoj višek zadnje tri dni, ko je prišel k nam č. g. Lavrenčič Marij, rojak našega g. župnika. Preč. g. Marij je zelo ognjevito pridigal žabniškim vernikom, da so bili z njim zelo zadovoljni. Zadovoljil je oboje, slovenske kot italijanske vernike. Na dan sv. Jožefa smo imeli zjutraj skupno sv. obhajilo, ob desetih pa slovesno peto latinsko mašo.

DAROVI
ZA TRŽAŠKO MARIJANIŠČE

N. N. 700; družbenica Jerič 600; družbenica Marija T. 1000 lir.

Bog Plačaj!

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Darilne pakete v Jugoslavijo in druge države

POŠILJA TVRDKA

CITRUS
IMPORT & EXPORT

Najhitrejša in najsolidnejša postrežba!
Jamčimo za sigurno dostavo vsake pošiljke.

Lastnik: Aleksander Goljevšček

Poleg paketov z živili in tekstilom pošiljamo tudi radioaparate, bicikle, šivalne stroje in harmonike po najugodnejših cenah!

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 24-467 - P.O.B. 522

ALOJZIJ REMEC:

Andrej Košuta

POVEST

Francka si ni vedela pomagati, kako bi od Andrejčka dobila kako pametno besedo. Zato ga je nehala karati in mu milo dejala: »Ali ti je bilo dolgčas, Andrejček?«

»Do smrti, Francka. Zato sem vesel, da sem prost!« je odgovoril Andrejček.

»Kajne, nikdar več ne boš storil kaj takega, da bi te zopet zaprli?«

»Nikoli več!..«

»Zdaj boš pameten in vsak korak desetkrat premisliš, preden ga storiš. Kajneda, Andrejček? Nič več ne boš uganjal fantovskih nerodnosti?«

Andrejček je molčal.

»Zakaj molčiš?« je vprašalo dekle. »Da bi vedel, kako so te ljudje obrekovali, da se ti prav godi, da te bodo ugnali, da si dobil šest mesecev. Tako so govorili, mene pa je srce bolelo, da še nikdar tako. Še druge take sramote bi ne mogla prenesti...«

Umolknila je in Andrejčku se je zdelo, da Francka joče. Zato je postalo tudi njemu hudo in jo je začel tolažiti: »Nič ne maraj, Francka! Ali je to kaj hudega, kar sem storil? Ali sem kaj ukradel ali koga ubil? Ali koga oropal ali mu hišo zažgal? Stare pravice sem branil in če jih žandarji in sodniki ne marajo poznati in so me zaprli, me ni nič sram. Prav nič ne, Francka...«

»Obljubi mi, da se nikoli več tako ne spozabiš, da bi imel opravka z gosposko!« je prosila Francka.

»Obljubim ti!« je zatrdil Andrejček po kratkem premolku. A v grlu ga je davilo ob teh besedah, ker ga je na tihem prevzemala misel, da se bo vendar maščeval nad vsemi, ki so ga bili spravili v zapor.

»Samo glej, da boš obljubo držal!«

Andrejček ni odgovoril, marveč vprašal: »Saj je med nama vse kakor prej, Francka, in me ne boš imela nič manj rada kakor prej, ko še nisem bil zaprt?«

»Kakor vedno sem ti! Na konec sveta grem zate. Samo da boš dober in pameten, da ljudje pozabijo, da si imel opravka s sodnijo.«

»To so že pozabili!« se je zasmejal Andrejček. »Da si le ti pozabila! Za druge mi ni. Sedaj pa z Bogom, Francka! Jutri ti povem, kako se mi je godilo ta teden. Sladko spi, varujejo naj te angelci, svetijo naj ti nebeške zvezdé, jaz grem domov čez ravno poljé...«

Vrgel je klobuk v zrak in odšel. A ne domov, marveč po travnikih na drugi konec vasi, kjer so peli fantje.

Sprejeli so ga z velikim veseljem in pozno v noč poslušali njegovo pripovedovanje, kako je trpel za fantovske pravice.

III.

Andrejček je včasih upihnil kakšnemu zajčku luč življenja. Brez pravice in brez orožnega lista je to delal iz gole objestnosti in lovske strasti. Golobrdski lov je imel v najemu gospod iz mesta, ki je prišel vsako jesen komaj enkrat na lov. Tedaj je imel Matijček, ki je bil obenem njegov lovski čuvaj, obilo posla. Preden je prišel gospod preganjat tistih par zajcev po golobrdskih strniščih in travnikih, je Matijček vselej ustrelil dva zajca, ki si ju je davno prej bil izbral za to priliko. Potem ju je lepo pripravil za gospodovo puško. Enega je postavil v grmovje četrt ure daleč od vasi, drugega pa za kup kamenja na občinski gmajni. Drugi dan je bil velik lov in Matijček je znal kratkovidnega gospoda tako voditi, da sta mu prišla oba zajca pred puško. Komaj je gospod sprožil na nastavljeno žival, je Matijček že letel po zajca, ga vihtel zmagonosno gospodu nasproti in mu čestital, da tako dobro strelja. In gospod je bil zadovoljen z zajcema in s svojim lovskim čuvajem, ta pa sam s seboj in z dobrim gospodom tudi.

Če je gospod vprašal, ali je kaj lovskih tatov, je Matijček vedno za vse svete trdil, da ga ni devet vasi naokrog nikogar, ki bi se upal prijeti puško v roke. V resnici pa so fantje streljali zajce vse vprek in jim nastavljali zanke po vseh prelazih. Osobito Andrejček je bil med njimi.

Tisto jesen pred Metkino poroko je bil Andrejček kriv, da je prišel Matijček v veliko zadrego pred svojim gospodom. Prvega zajca je Matijček že nesel v nahrbtniku in že je gospoda po dolgih ovinkih previdno vodil v bližino drugega, ko se je gospod nenadoma ustavil, popravil naočnike in začudeno strmel na mlad jesen streljaj pred seboj.

»Matijček, ali ni tam na drevesu zajec?« je vprašal poltiho.

Matijček se je hudo ustrašil, ko je zagledal med vejami mrtvega zajca, ki je bil žrtev Andrejčkove prekanjenosti; Andrejček je bil namreč sprožil njegovo nastavo. Ta se naredi takole: v zemljo pod mladim prožnim drevesom zabiješ količek, ki ima na gornjem koncu kljukico v podobi številke 1. Nato pripogneš vejo, privežeš nanje žico za zanko, ki jo na spodnjem koncu na rahlo pritrdiš na kljukico količka. Kako se to naredi, je umetnost, ki je ne zna vsakdo. Nesrečni zajček, ki pride v zanko, sname to s količka, veja se zravna in vrže ujetega siromaka na zanki visoko med veje, odkoder ni več iz zadrge. Matijček je vse te umetnosti poznal in mislil gospodu povedati resnico, a se je premislil, ker se je zanašal na gospodovo kratkovidnost.

»Zajec je, gospod. Naj streljajo!« se je odrezal strahoma.

»Čudno, da gre zajec tudi na drevo...« je dvomil gospod.

»Jaz sem ga videl že na hrastu...« se je lagal Matijček. »Le brž naj sprožijo, drugače skoči z jesena!«

Gospod je res ustrelil. Matijček je pa tekel k jesenu, ga pripognil, naglo potegnil zajca iz zanke, mu naravnal ude in ga nesel gospodu.

»Težak je, gospod. Tako lepega že dolgo niso ustrelili,« je hitel in tlačil zajca v nahrbtnik.

(Nadaljevanje)